

Βασικά μηνύματα: Χρήση αντιβιοτικών σε χώρους υγειονομικής περίθαλψης

Κατά την περίοδο 2016-2017, το ECDC συντόνισε τη δεύτερη έρευνα σχετικά με τον σημειακό επιπολασμό των λοιμώξεων που συνδέονται με την υγειονομική περίθαλψη και τη χρήση αντιβιοτικών σε μονάδες εντατικής νοσηλείας στα ευρωπαϊκά νοσοκομεία, καθώς και την τρίτη έρευνα σχετικά με τον σημειακό επιπολασμό των λοιμώξεων που συνδέονται με την υγειονομική περίθαλψη και τη χρήση αντιβιοτικών σε χώρους μακροχρόνιας φροντίδας στην Ευρώπη. Τα πορίσματα συνοψίζονται σε τρία άρθρα του εντύπου *Eurosurveillance*:

[Antimicrobial use in European acute care hospitals: results from the second point prevalence survey \(PPS\) of healthcare-associated infections and antimicrobial use, 2016 to 2017.](#) Euro Surveill. 2018;23(46):1800393. Plachouras D, Kärki T, Hansen S, Hopkins S, Lyytikäinen O, Moro ML, et al.

[Antimicrobial use in European long-term care facilities: results from the third point prevalence survey of healthcare-associated infections and antimicrobial use, 2016 to 2017.](#) Euro Surveill. 2018;23(46):1800394. Ricchizzi E, Latour K, Kärki T, Buttazzi R, Jans B, Moro ML, et al.

[Prevalence of healthcare-associated infections, estimated incidence and composite antimicrobial resistance index in acute care hospitals and long-term care facilities: results from two European point prevalence surveys, 2016 to 2017.](#) Euro Surveill. 2018;23(46):1800516. Suetens C, Latour K, Kärki T, Ricchizzi E, Kinross P, Moro ML, et al.

Τα βασικά μηνύματα βασίζονται στα αποτελέσματα των ερευνών σημειακού επιπολασμού.

Χρήση αντιβιοτικών σε μονάδες εντατικής νοσηλείας στα ευρωπαϊκά νοσοκομεία

Τα αντιβιοτικά για τη θεραπεία των λοιμώξεων είναι σωτήρια για τη ζωή, αλλά η υπερβολική χρήση τους μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα τη συχνότερη εμφάνιση ανεπιθύμητων ενεργειών και την εμφάνιση πολυανθεκτικών μικροοργανισμών.

Καθημερινά 1 έως 3 ασθενείς λαμβάνουν τουλάχιστον ένα αντιβιοτικό .

Σε ορισμένες περιπτώσεις, τα αντιβιοτικά χορηγούνται σε ασθενείς για την πρόληψη λοιμώξεων όπως για παράδειγμα την πρόληψη λοιμώξεων σε σχέση με χειρουργικές επεμβάσεις.

1 στους 2 ασθενείς που λαμβάνουν χειρουργική προφύλαξη χορηγούνται με αντιβιοτικά για περισσότερο από μία ημέρα.

Μία δόση αντιβιοτικού επαρκεί συνήθως για χειρουργική προφύλαξη. Η παρατεταμένη χορήγηση αντιβιοτικών για χειρουργική προφύλαξη αποτελεί σημαντική πηγή άσκοπης χρήσης τους στα νοσοκομεία και αποτελεί ζήτημα που χρειάζεται να αντιμετωπιστεί σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Μία στις δέκα συνταγογραφήσεις αφορούν ιατρική προφύλαξη, για την οποία υπάρχει περιορισμένος μόνο αριθμός ενδείξεων.

Συνεπώς, είναι πιθανό ένα μέρος των συνταγογραφήσεων των αντιβιοτικών για ιατρική προφύλαξη να είναι περιττό.

Το ποσοστό χρήσης των αντιβιοτικών ευρέος φάσματος σε όλη την Ευρώπη κυμαίνεται από 16 % έως 62 %.

Η άσκοπη χρήση των αντιβιοτικών ευρέου φάσματος οδηγεί σε αύξηση της μικροβιακής αντοχής. Η ευρεία διαφοροποίηση στη χρήση τους υποδεικνύει την ανάγκη επανεξέτασης των ενδείξεων σε πολλές χώρες και νοσοκομεία.

Επτά στα 10 αντιβιοτικά χορηγήθηκαν παρεντερικά. Η αλλαγή από παρεντερική χορήγηση σε χορήγηση από του στόματος αναφέρθηκε μόνο στο 4% των χορηγούμενων παρεντερικά αντιμικροβιακών φαρμάκων.

Το 76 % των νοσοκομείων ανέφεραν τη διαθεσιμότητα κατευθυντήριων γραμμών για τη χρήση αντιβιοτικών. Το 54 % ανέφερε ότι διατέθηκε χρόνος από ειδικό προσωπικό για τη διαχείριση των αντιβιοτικών.

Χρήση αντιβιοτικών σε νοσηλευτικές μονάδες μακροχρόνιας φροντίδας

Τα αντιβιοτικά συνταγογραφούνται με μεγάλη συχνότητα και συμβάλλουν στην ανάπτυξη μικροβιακής αντοχής σε μονάδες μακροχρόνιας φροντίδας.

Καθημερινά 1 έως 20 ασθενείς λαμβάνουν καθημερινά τουλάχιστον ένα αντιμικροβιακό φάρμακο.

Επτά στα 10 αντιβιοτικά συνταγογραφήθηκαν για θεραπεία λοίμωξης και 3 στα 10 για προφύλαξη.

Τρεις στους 4 ασθενείς που έλαβαν προφύλαξη ήταν για πρόληψη λοιμώξεων του ουροποιητικού συστήματος. Ενώ η πρακτική αυτή μπορεί να μειώσει τον κίνδυνο λοίμωξης σε συγκεκριμένες περιπτώσεις που αφορούν κυρίως γυναίκες παραγωγικής ηλικίας, δεν υπάρχουν στοιχεία που να αποδεικνύουν την αποτελεσματικότητά της όταν εφαρμόζονται ευρέως σε ηλικιωμένους ασθενείς. Αντίθετα, η πρακτική αυτή σχετίζεται με την αύξηση της μικροβιακής αντοχής. Ως εκτούτου, το μεγαλύτερο ποσοστό των αντιβιοτικών που χορηγούνται για προφύλαξη ενδέχεται να δίδεται άσκοπα.

Ανάλογα με τη χώρα, όλες ή καμία από τις μονάδες μακροχρόνιας φροντίδας δεν διαθέτουν κατευθυντήριες οδηγίες για τη χρήση αντιβιοτικών. Επιπλέον, μόνο 1 στις 5 μονάδες μακροχρόνιας φροντίδας παρέχουν τακτική κατάρτιση σχετικά με την κατάλληλη συνταγογράφηση αντιβιοτικών.

Λοιμώξεις που συνδέονται με την υγειονομική περίθαλψη και μικροβιακή αντοχή σε μονάδες εντατικής νοσηλείας στα ευρωπαϊκά νοσοκομεία και στις μονάδες μακροχρόνιας φροντίδας

Αν και ορισμένες λοιμώξεις που συνδέονται με την υγειονομική περίθαλψη μπορούν να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά, άλλες μπορεί να επηρεάσουν σοβαρά την υγεία του ασθενούς, με συνέπεια την παρατεταμένη παραμονή του στο νοσοκομείο και την αύξηση του νοσοκομειακού κόστους. Οι ενδονοσοκομειακές λοιμώξεις προκαλούν περισσότερους θανάτους στην Ευρώπη από κάθε άλλη λοιμώδη νόσο που επιτηρείται από το ECDC.

Κάθε ημέρα:

- 1 στους 15 νοσηλευόμενοι ασθενείς εμφανίζουν τουλάχιστον μία λοίμωξη που συνδέεται με την υγειονομική περίθαλψη·
- 98 000 ασθενείς έχουν τουλάχιστον μία λοίμωξη που συνδέεται με την υγειονομική περίθαλψη·
- 1 στους 24 ασθενείς σε νοσηλευτικές μονάδες μακροχρόνιας φροντίδας εμφανίζουν τουλάχιστον μία λοίμωξη που συνδέεται με την υγειονομική περίθαλψη·
- 124 000 ασθενείς έχουν τουλάχιστον μία λοίμωξη που συνδέεται με την υγειονομική περίθαλψη.

Εκτιμάται ότι κάθε χρόνο εκδηλώνονται 8,9 εκατ. λοιμώξεις σε ασθενείς ευρωπαϊκών νοσοκομείων ή μονάδων μακροχρόνιας περίθαλψης.

Οι επιπτώσεις των ενδονοσοκομειακών λοιμώξεων (για παράδειγμα, πνευμονία, λοιμώξεις συνδεόμενες με το χειρουργικό πεδίο και λοιμώξεις αιματικής ροής) είναι συνήθως σοβαρότερες και σημαντικότερες από τις λοιμώξεις σε νοσηλευτικές μονάδες μακροχρόνιας φροντίδας (για παράδειγμα, αναπνευστικές λοιμώξεις άλλες εκτός από πνευμονία, λοιμώξεις του ουροφόρων οδών και λοιμώξεις του δέρματος και των μαλακών μορίων).

Περισσότερες από τις μισές λοιμώξεις που συνδέονται με την υγειονομική περίθαλψη πιστεύεται ότι μπορούν να προληφθούν.

Συχνά οι λοιμώξεις που συνδέονται με την υγειονομική περίθαλψη αντιμετωπίζονται χωρίς τη λήψη τη λήψη βιολογικών δειγμάτων για μικροβιολογικό έλεγχο ή και με δείγματα που παραμένουν αρνητικά.

Ο μικροοργανισμός που προκάλεσε τη λοίμωξη εντοπίστηκε στο 53 % των ενδονοσοκομειακών λοιμώξεων και μόνο στο 19 % των λοιμώξεων στις εγκαταστάσεις μακροχρόνιας φροντίδας.

Μία στις 3 λοιμώξεις που συνδέονται με την υγειονομική περίθαλψη, τόσο σε νοσοκομεία όσο και σε μονάδες μακροχρόνιας περίθαλψης προκλήθηκε από βακτήριο ανθεκτικό στα αντιβιοτικά.

Τι είναι η έρευνα σημειακού επιπολασμού; Έρευνα επιπολασμού είναι ο υπολογισμός του αριθμού των ασθενών με συγκεκριμένη πάθηση/θεραπεία (στην περίπτωση αυτή είτε λοίμωξη που συνδέεται με την υγειονομική περίθαλψη είτε αντιμικροβιακός παράγοντας) σε συγκεκριμένο χρόνο (στην περίπτωση αυτή την ημέρα), ως ποσοστό του συνολικού αριθμού ασθενών που νοσηλεύονται τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή.